

Rolnummer 6224
Arrest nr. 133/2016 van 20 oktober 2016

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 10, derde lid, van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen, gesteld door het Arbeidshof te Gent.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters E. De Groot en J. Spreutels, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter E. De Groot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 5 juni 2015 in zake J. V.G. tegen de Rijksdienst voor Pensioenen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 12 juni 2015, heeft het Arbeidshof te Gent de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 10, derde lid van de Wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door te bepalen dat het eerste lid van hetzelfde artikel, dat stelt dat wanneer de betrokkene en/of de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt roerende of onroerende goederen om niet of onder bezwarende titel hebben afgestaan (in de loop van de tien jaren die voorafgaan aan de datum waarop de aanvraag uitwerking heeft) een inkomen als bestaansmiddel in rekening wordt gebracht, niet van toepassing is op de opbrengst van de afstand van het woonhuis van de betrokkene en/of van de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt die geen ander bebouwd onroerend goed bezit of bezitten, in zover de opbrengst van de afstand nog geheel of gedeeltelijk in het in aanmerking genomen vermogen wordt teruggevonden, terwijl dit eerste lid wel toepassing vindt indien de betrokkene en/of de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt wel een ander bebouwd onroerend goed bezit of bezitten ? ».

Memories zijn ingediend door :

- J. V.G., bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. F. Amelinckx, advocaat bij de balie te Dendermonde;

- de Rijksdienst voor Pensioenen, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. A.-R. Vanlaeres, advocaat bij de balie te Gent;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Slegers en Mr. C. Vannieuwenhuysen, advocaten bij de balie te Brussel.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- J. V.G.;

- de Ministerraad.

Bij beschikking van 2 juni 2016 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers E. Derycke en P. Nihoul te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 29 juni 2016 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 29 juni 2016 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

J. V.G. is sedert 1 augustus 2007 gerechtigd op een gewaarborgd inkomen voor ouderen. In de loop van het jaar 2012 werd de Rijksdienst voor Pensioenen op de hoogte gebracht van een aantal elementen die een weerslag hadden op het recht van J. V.G. op dat gewaarborgd inkomen, te weten een erfenis waardoor zij voor de helft mede-eigenaar is geworden van een huis met landgebouwen en tuin, de verkoop van haar eigen woning, de verzaking door J. V.G. aan het vruchtgebruik van een andere eigen woning en de vaststelling dat voor de meerderjarige inwonende dochter geen kinderbijslag meer wordt uitbetaald.

Ingevolge die elementen voerde de Rijksdienst voor Pensioenen ambtshalve een herziening door van het recht van J. V.G. op een gewaarborgd inkomen voor ouderen. J. V.G. ging niet akkoord met die herziening en stelde een vordering in bij de Arbeidsrechtbank te Dendermonde. De Arbeidsrechtbank verklaarde de vordering van J. V.G. ontvankelijk maar ongegrond. Tegen dat vonnis werd door haar hoger beroep ingesteld bij het Arbeidshof te Gent, die bovenvermelde prejudiciële vraag stelt.

III. *Ten gronde*

- A -

A.1. De eisende partij voor de verwijzende rechter merkt op dat de inkomensgarantie voor ouderen een bijstandsregeling is met de bedoeling aan ouderen een minimuminkomen te waarborgen. Om na te gaan of de aanvrager al dan niet gerechtigd is op dat minimuminkomen, wordt rekening gehouden met al zijn bestaansmiddelen, zo ook de inkomsten die de aanvrager put uit onroerende goederen (kadastraal inkomen) of uit de opbrengsten van de verkoop van zijn onroerende goederen. De toepassing van het in geding zijnde artikel 10, derde lid, van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen (hierna : de wet van 22 maart 2001) heeft tot gevolg dat enkel wanneer de betrokkene op het ogenblik van de verkoop van zijn onroerend goed geen andere onroerende goederen bezit, met de opbrengst van de verkoop van dat onroerend goed geen rekening dient te worden gehouden.

De eisende partij voor de verwijzende rechter wijst erop dat voor dat criterium van onderscheid door de wetgever geen verantwoording wordt gegeven. Het in het geding zijnde artikel leidt ertoe dat personen die ondanks het bezit van meerdere onroerende goederen gerechtigd zijn op een gewaarborgd inkomen voor ouderen maar op een gegeven moment één van hun onroerende goederen verkopen om vervolgens een ander onroerend goed aan te kopen met de opbrengst van de verkoop, geen aanspraak meer kunnen maken op dat inkomen terwijl zij eigenlijk nog steeds evenveel onroerende goederen hebben als toen zij erop gerechtigd waren. De verkoop van één van de onroerende goederen en de aankoop van een ander onroerend goed wijzigen evenwel de financiële situatie van J. V.G. niet.

De vraag aan wie een minimuminkomen moet worden gewaarborgd omdat hij of zij niet over voldoende bestaansmiddelen beschikt, kan, volgens de eisende partij voor de verwijzende rechter, dus niet louter worden beantwoord rekening houdend met het aantal onroerende goederen dat hij of zij bezit. Voor de herberekening van het gewaarborgd inkomen voor ouderen van J. V.G. wordt ten onrechte rekening gehouden met de opbrengst van de verkoop van de oude woning, als roerend goed, en met de aankoopprijs van de nieuwe woning, als onroerend goed, waardoor de verkoopopbrengst van de oude woning tweemaal in rekening wordt gebracht voor de berekening van de bestaansmiddelen.

Het criterium van het al dan niet nog in het bezit zijn van andere onroerende goederen, leidt derhalve tot onredelijke situaties waarbij het beoogde doel, te weten het waarborgen van een minimuminkomen aan hen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken, niet langer wordt bereikt. Bovendien wordt het hierdoor voor personen die meerdere onroerende goederen bezitten en hun gewaarborgd inkomen voor ouderen wensen te behouden, onmogelijk gemaakt hun woning in te wisselen voor een andere woning, zulks in tegenstelling tot personen die slechts over één onroerend goed beschikken.

A.2. De Rijksdienst voor Pensioenen beperkt zich in zijn memorie tot een weergave van de feiten van het bodemgeschil en een opsomming van onroerende goederen waarover J. V.G. beschikt. Voor een juridisch betoog verwijst hij naar de memorie van de Ministerraad.

A.3. De Ministerraad situeert de in het geding zijnde bepaling, alsook de andere relevante bepalingen van de wet van 22 maart 2001. Daarna wordt de voorgeschiedenis van de in het geding zijnde wet weergegeven en daaruit kan, volgens de Ministerraad, worden afgeleid dat artikel 10, derde lid, van de wet van 22 maart 2001 is geïnspireerd op artikel 7, § 1, laatste lid, van de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden, zoals ingevoegd bij de wet van 20 juli 1991. De verantwoording voor de beperking van de uitzondering tot de aanvrager die geen ander onroerend goed bezit, wordt gevonden in de administratieve praktijk die aantoonde dat de mogelijkheid tot het niet aanrekenen van de opbrengsten uit afstanden van roerende of onroerende goederen, indien zij werden wederbelegd, aanleiding gaf tot een oneigenlijk gebruik van inkomensgarantie voor ouderen. Bovendien is artikel 7, § 1, laatste lid, van de wet van 1 april 1969 er gekomen op vraag van de administratie die tevens meer duidelijkheid wenste over de betrokken reglementering.

De Ministerraad voert aan dat de prejudiciële vraag de situatie van personen vergelijkt die zich evenwel in verschillende situaties bevinden, te weten de personen die afstand doen van hun enige woning, enerzijds, en de personen die afstand doen van een woning, terwijl zij nog andere onroerende goederen bezitten, anderzijds. In die zin verschilt de situatie fundamenteel van de situatie die aan het Hof werd voorgelegd in de zaak die heeft geleid tot het arrest nr. 126/2014. In dat arrest oordeelde het Hof dat artikel 10 van de wet van 22 maart 2001, gelet op de vaststelling dat het stelsel van de inkomensgarantie voor ouderen een residuair stelsel is binnen de sociale zekerheid, wettig financiële nalatigheid vermag te bestrijden. Evenwel was de maatregel, in de door de verwijzende rechter voorgestelde interpretatie volgens welke de waarde van het goed tweemaal werd aangerekend, discriminatoir. Het verschil met onderliggend bodemgeschil is, volgens de Ministerraad, tweeledig : te dezen (1) betreft het een aanvrager die over talrijke onroerende goederen beschikt, die deze goederen deels om niet afstaat en (2) wordt de waarde van elk van de onroerende goederen niet tweemaal, maar slechts eenmaal in rekening gebracht.

De gevolgen van artikel 10, derde lid, van de wet van 22 maart 2001 zijn, volgens de Ministerraad, niet onevenredig met de door de wetgever beoogde doelstelling. Immers, de inkomensgarantie voor ouderen is een residuair en niet op bijdragen gebaseerd stelsel en de wetgever heeft beslist om rekening te houden met de bestaansmiddelen van de betrokkenen om hun noodtoestand te beoordelen (hij verwijst ook naar het arrest nr. 125/2013). De wetgever heeft het onderscheid ingevoerd met de bedoeling oneigenlijk gebruik, dan wel fraude te voorkomen. Met die maatregelen wordt het doel van de wetgever op passende en redelijke wijze nagestreefd, aangezien de persoon die zijn enige woning verkoopt ofwel een nieuwe woning zal moeten huren ofwel een nieuwe woning zal moeten kopen. Personen die verschillende onroerende goederen bezitten, kunnen hun roerende opbrengst halen uit het kapitaal dat als gevolg van de vervreemding is verkregen. Volgens de Ministerraad is het logisch dat die roerende opbrengst dient te worden opgenomen in het bedrag van de aan te rekenen bestaansmiddelen; zo niet wordt de residuaire regeling van de sociale bijstand, die onlosmakelijk is verbonden aan een bestaansmiddelenonderzoek en geheel is gebaseerd op de aanwezigheid van een financiële noodtoestand van de rechthebbende, volledig onderuitgehaald. Ook het feit dat de betrokken personen zouden afzien van de afstand van een goed is evenzeer verantwoord, nu het niet de bedoeling is van de wetgever om mensen die zich vrijwillig in een pseudo-noodtoestand plaatsen daartoe te ondersteunen.

A.4. De eisende partij voor de verwijzende rechter bevestigt dat de huidige uitzondering van artikel 10, derde lid, van de wet van 22 maart 2001 haar oorsprong vindt in de wet van 1 april 1969. Die uitzondering bestond initieel ten voordele van elke afstand maar werd in 1991 beperkt omdat er in de praktijk misbruik werd gemaakt van die bepaling. De beperking is gebaseerd op het achterliggende vermoeden dat personen die meerdere onroerende goederen bezitten, mogelijkere wijs roerende opbrengsten halen uit het kapitaal dat van de vervreemding is verkregen.

De eisende partij voor de verwijzende rechter erkent dat het onderscheidingscriterium kan bijdragen tot het bereiken van het wettige doel, maar is van mening dat dit niet zo zeker is. Immers, in een groot aantal gevallen zal het beoogde doel niet worden bereikt en zal de bepaling zelfs disproportionele verschillen doen ontstaan tussen de twee categorieën van personen. Dat personen die afstand doen van woning terwijl zij nog andere onroerende goederen bezitten, roerende opbrengsten kunnen halen uit het kapitaal dat als gevolg van de vervreemding is verkregen, betekent niet dat die personen dat ook zullen doen. In de praktijk zullen die personen, net zoals personen die slechts één onroerend goed bezitten, vaak overgaan tot de aankoop of huur van een nieuwe woning. De verkoop van de gezinswoning impliceert immers niet dat intrek wordt of kan worden genomen in één van de andere onroerende goederen die de betrokkene en/of zijn echtgenoot of wettelijk samenwonende partner bezitten.

Het louter bezitten van meerdere bebouwde onroerende goederen betekent niet dat die beschikbaar en bewoonbaar zijn. Bovendien zijn niet alle bebouwde onroerende goederen geschikt voor bewoning.

De gevolgen van het gemaakte onderscheid laten zich vooral gevoelen bij het onderzoek naar de bestaansmiddelen. Er gebeurt, volgens de eisende partij voor de verwijzende rechter, een dubbele inaanmerkingneming van de opbrengsten die voortvloeien uit de afstand. De verkoopwaarde (artikel 10) en de geldsom worden beide in aanmerking genomen. Het mogelijke verlies van het gewaarborgd inkomen is een zeer verregaand gevolg wanneer de bestaansmiddelen eigenlijk geen wijziging ondergaan. Dat de ene categorie de kans wordt ontnomen om vrij, zonder enig risico, van gezinswoning te wisselen, zorgt voor een kennelijk onevenwicht; het gekozen onderscheidingscriterium beperkt derhalve het vrije beschikkingsrecht van bepaalde personen en gaat zijn doelstelling in een aantal gevallen voorbij.

A.5. In zijn memorie van antwoord wijst de Ministerraad op het onderscheid dat bestaat tussen de sociale zekerheid *sensu stricto*, die is gebaseerd op de techniek van de sociale verzekering, en de sociale zekerheid *sensu lato*, die is gebaseerd op de techniek van de sociale bijstand, waartoe ook de inkomensgarantie voor ouderen behoort. Bij de sociale bijstand wordt voorzien in financiële steun in geval van armoede. Het gaat om een uitbreiding van de sociale bescherming voor personen die tussen de mazen van het net van de sociale zekerheid vallen. De belangrijkste kenmerken van de sociale bijstand zijn : (1) hij is niet contributief, (2) hij is residuair, (3) de sociale bijstandsvoorzieningen zijn minimumvoorzieningen en (4) men krijgt pas sociale bijstand na onderzoek van de bestaansmiddelen. Het stelsel van de inkomensgarantie voor ouderen is een residuair stelsel dat een minimuminkomen waarborgt indien de bestaansmiddelen van de betrokkene onvoldoende blijken te zijn. Het recht op een gewaarborgd inkomen voor ouderen is een louter politiek recht in zoverre het de wet is die het creëert en de toekenning ervan aan voorwaarden koppelt; het kan niet als een verworven recht of een vermogensrecht worden gekwalificeerd. Gelet op die doelstelling, wordt bij de berekening van het gewaarborgd inkomen voor ouderen rekening gehouden met alle bestaansmiddelen en pensioenen, van welke aard of oorsprong ook, waarover de betrokkene en/of de personen met wie hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt, kunnen beschikken. De staat van behoeftigheid wordt immers bepaald door die bestaansmiddelen.

De wijze van aanrekening van roerende kapitalen en onroerende goederen wordt nauwkeurig beschreven in de artikelen 32 tot 34 van het koninklijk besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen. Bij de berekeningsmethode van de onroerende goederen staat één principe centraal : het recht op huisvesting. Dat basisrecht wordt beschermd; zo wordt enkel rekening gehouden met de bebouwde onroerende goederen van de aanvrager in zoverre het kadastraal inkomen ervan boven een bepaald minimum ligt. Het kadastraal inkomen is het fictief inkomen, dat overeenstemt met het gemiddeld jaarlijks netto-inkomen dat een onroerend goed zou kunnen opbrengen. Het is een objectief vastgesteld gegeven dat toelaat een bebouwd onroerend goed op een billijke en neutrale wijze als bestaansmiddel in aanmerking te nemen. Zodra het kadastraal inkomen een bepaalde hoogte bereikt, vertegenwoordigt het meer dan het minimum aan huisvesting waarop eenieder recht heeft. Zodra dat niveau wordt bereikt, heeft het onroerend goed of hebben de onroerende goederen die de aanvrager bezit, een invloed op zijn reële financiële draagkracht en dient er bij het bestaansmiddelenonderzoek rekening mee te worden gehouden.

Volgens de Ministerraad heeft de wetgever die redenering doorgetrokken naar de gevallen waarin de aanvrager één of meer woningen verkoopt of om niet van de hand doet. De aanvrager, die zijn enig woonhuis verkoopt, zal om in zijn huisvesting te voorzien ofwel de eigendom van een nieuw onroerend goed moeten verwerven, ofwel een nieuwe woning moeten huren. In het eerste geval kan de uitzondering van de wederbelegging worden toegepast; het bedrag dat de persoon investeert om in zijn eigen huisvesting te voorzien, kan in mindering worden gebracht, alles wat dat bedrag te boven gaat niet. Voor personen die verschillende onroerende goederen bezitten, is het evenwel geen kwestie van basishuisvesting, en dient de roerende opbrengst te worden opgenomen in het bedrag van de aan te rekenen bestaansmiddelen.

Ten gronde herhaalt de Ministerraad dat de aanrekeningsmethode niet kan worden teruggebracht tot de tweedeling zoals die uit de prejudiciële vraag voortvloeit. Het bezitten, aan- en verkopen van onroerende goederen wordt zorgvuldig in kaart gebracht om daarna het voorwerp uit te maken van een zeer specifieke berekeningsmethode waarbij verschillende vrijstellingen, verminderingen en uitzonderingen worden toegepast. Daarnaast beoogt de inkomensgarantie voor ouderen voor de begunstigden een vangnet te vormen : wanneer de betrokken persoon geen voldoende andere bestaansmiddelen heeft, treedt de sociale bijstand op. Bovendien wordt, volgens de Ministerraad, het doel en het principe dat achter de uitzondering van de wederbelegging schuilt, op een verkeerde manier geïnterpreteerd. Gelet op het doel van de inkomensgarantie werd door de wetgever de keuze gemaakt om een tegemoetkoming mogelijk te maken voordat de gerechtigde dakloos wordt. De inkomensgarantie doet geen afbreuk aan het recht op huisvesting. De basisregel is dat de gerechtigde eerst zijn vermogen en de inkomsten ervan benut om aan zijn bestaansnoden te voldoen. Slechts wanneer dit onvoldoende is, treedt de

sociale bijstand op. De wetgever heeft een uitzondering ingebouwd omdat, volgens hem, het recht op huisvesting het minimum vormt dat de wetgever in aanmerking heeft willen nemen.

- B -

B.1.1. Artikel 10 van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen, zoals het van toepassing is op het voor de verwijzende rechter hangende geschil, bepaalt :

« Wanneer de betrokkene en/of de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt roerende of onroerende goederen om niet of onder bezwarende titel hebben afgestaan in de loop van de tien jaren die voorafgaan aan de datum waarop de aanvraag uitwerking heeft, wordt een inkomen als bestaansmiddelen in rekening gebracht.

De Koning bepaalt :

1° het inkomen uit de afstand forfaitair op basis van de verkoopwaarde van de goederen op het tijdstip van de afstand;

2° op welke wijze de verkoopwaarde van de afgestane goederen wordt berekend wanneer niet de volle eigendom ervan werd afgestaan;

3° onder welke voorwaarden een aftrek mag worden toegepast op de verkoopwaarden van de afgestane goederen;

4° in welke mate en onder welke voorwaarden met de inkomsten rekening wordt gehouden wanneer het roerend of onroerend goed tegen betaling van een lijfrente werd afgestaan;

5° op welke wijze de opbrengst van de onteigening ten algemene nutte op de inkomensgarantie in mindering wordt gebracht.

De bepalingen van dit artikel zijn evenwel niet van toepassing op de opbrengst van de afstand van het woonhuis van de betrokkene en/of van de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt die geen ander bebouwd onroerend goed bezit of bezitten, in zover de opbrengst van de afstand nog geheel of gedeeltelijk in het in aanmerking genomen vermogen wordt teruggevonden. Op die opbrengst zijn de regels van artikel 7, § 1, eerste lid, en, naargelang van het geval, de bepalingen van de artikelen 8 of 9 van toepassing.

De Koning kan bepalen wat met een woonhuis wordt gelijkgesteld ».

B.1.2. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid van artikel 10 van de wet van 22 maart 2001 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het bepaalt, in het derde lid ervan, dat artikel 10, eerste lid, van de in het geding zijnde wet niet van toepassing is « op

de opbrengst van de afstand van het woonhuis van de betrokkene en/of van de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt die geen ander bebouwd onroerend goed bezit of bezitten », terwijl artikel 10, eerste lid, wel wordt toegepast « indien de betrokkene en/of de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt wel een ander bebouwd onroerend goed bezit of bezitten ».

B.2.1. De in het geding zijnde bepaling vindt haar oorsprong in artikel 67 van de wet van 20 juli 1991 houdende sociale en diverse bepalingen, dat artikel 7 van de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden wijzigt.

B.2.2. Artikel 7, § 1, van de voormelde wet van 1 april 1969 bepaalde :

« Wanneer de aanvrager of zijn echtgenoot roerende of onroerende goederen om niet of onder bezwarende titel hebben afgestaan in de loop van de tien jaren vóór de datum waarop de aanvraag om gewaarborgd inkomen uitwerking heeft, wordt een inkomen in rekening gebracht dat forfaitair door de Koning vastgesteld wordt op basis van de verkoopwaarde van de goederen op het tijdstip van de afstand.

De Koning bepaalt op welke wijze de verkoopwaarde van de afgestane goederen wordt berekend wanneer de aanvrager of zijn echtgenote niet de volle eigendom ervan hebben afgestaan.

De Koning bepaalt eveneens onder welke voorwaarden aftrek mag worden toegepast op de verkoopwaarden van de afgestane goederen.

Voor de toepassing van dit artikel bepaalt de Koning forfaitair en volgens de landbouwstreken de verkoopwaarde van de goederen die de bedrijfsbekleding van een landbouwbedrijf zijn.

Het bepaalde in dit artikel is niet toepasselijk op de opbrengst van de afstand, in zover die opbrengst geheel of gedeeltelijk nog in het in aanmerking genomen vermogen wordt teruggevonden. Op die opbrengst zijn de bepalingen van artikel 4, § 1, tweede lid, en naar gelang van het geval de bepalingen van de artikelen 5 of 6 toepasselijk ».

De voormelde wet van 20 juli 1991 wijzigde het laatste lid van artikel 7, § 1, van de wet van 1 april 1969 door de uitzondering, waarin tot dan bij het laatste lid van artikel 7, § 1, was voorzien, ten voordele van elke afstand te beperken tot de opbrengst van de afstand van het enige woonhuis van de aanvrager of van zijn echtgenoot die geen ander bebouwd onroerend goed bezit of bezitten.

B.2.3. Die beperking werd als volgt verantwoord :

« In de administratieve praktijk werd vastgesteld dat de mogelijkheid tot het niet aanrekenen van de opbrengsten uit afstanden van roerende of onroerende goederen, indien zij werden ‘ wederbelegd ’, aanleiding gaf tot een oneigenlijk gebruik van de wettelijke bepalingen. Om die reden wordt voorgesteld die mogelijkheid te beperken tot het geval van de wederbelegging van de opbrengst van de verkoop van het woonhuis, enig bebouwd onroerend goed van de aanvrager of van zijn echtgenoot » (*Parl. St.*, Senaat, 1990-1991, nr. 1374/1, p. 28).

« De Staatssecretaris verduidelijkt dat deze bepaling er vooral is gekomen op vraag van de administratie, die meer duidelijkheid in de betrokken reglementering wenste.

Het is de bedoeling dat eigenaars die hun enige woning om een of andere reden wensen te verkopen, hiervoor niet worden gestraft. Het feit dat met de opbrengst van het huis al dan niet een andere woning wordt gekocht, speelt geen enkele rol » (*Parl. St.*, Senaat, 1990-1991, nr. 1374/3, p. 13).

B.2.4. Wanneer de afstand het woonhuis betreft, en voor zover is voldaan aan de andere voorwaarden vastgelegd in het laatste lid van de in het geding zijnde bepaling, wordt de opbrengst van de verkoop die nog in het bezit van de aanvrager is « enkel ten titel van roerend kapitaal » in aanmerking genomen en « [wordt] het bedrag van de wederbelegging [...] bijgevolg op de opbrengst van de verkoop in mindering gebracht » (*Parl. St.*, Kamer, 2000-2001, DOC 50-0934/001, p. 12). Indien de aanvrager « afstand doet van zijn woning en er tegelijkertijd een andere verwerft », van geringere waarde, « wordt als bestaansmiddelen alleen het verschil [...] in aanmerking genomen, alsmede het kadastraal inkomen van de nieuw verworven woning » (*Parl. St.*, Kamer, 2000-2001, DOC 50-0934/003, p. 32). Indien de waarde van de twee woningen gelijk is of indien de nieuwe woning een hogere waarde heeft dan de vroegere, wordt alleen het kadastraal inkomen van de nieuwe woning in aanmerking genomen. In essentie wordt de waarde van het afgestane onroerend goed bij de raming van de bestaansmiddelen van de aanvrager slechts eenmaal in aanmerking genomen.

Wanneer de afstand daarentegen een ander onroerend goed betreft dat aan de aanvrager toebehoort, of wanneer hij het woonhuis betreft terwijl de aanvrager andere onroerende goederen bezit, wordt de verkoopwaarde van het afgestane goed in aanmerking genomen op basis van artikel 10 van de wet van 22 maart 2001. Tevens wordt de opbrengst van de verkoop die zich nog geheel of gedeeltelijk in het kapitaal van de aanvrager bevindt, in aanmerking genomen op basis van artikel 9 van die wet en zal, indien met de opbrengst een nieuw onroerend goed wordt gekocht, de waarde ervan in aanmerking worden genomen op basis van

artikel 8 van diezelfde wet. Aldus kan de waarde van het afgestane onroerend goed bij de raming van zijn bestaansmiddelen tweemaal in aanmerking worden genomen.

B.3. Artikel 10 van de wet van 22 maart 2001 regelt de wijze waarop de roerende en onroerende goederen die worden afgestaan in de loop van de tien jaar die voorafgaan aan de datum waarop de aanvraag voor de inkomensgarantie uitwerking heeft, in aanmerking worden genomen. Het geschil voor de verwijzende rechter heeft evenwel geen betrekking op het onderzoek van de bestaansmiddelen bij de aanvraag, doch wel bij een latere ambtshalve herziening door de Rijksdienst voor Pensioenen van het bedrag van de initieel toegekende tegemoetkoming, doordat onroerende goederen werden afgestaan na de datum waarop de aanvraag uitwerking heeft. In de interpretatie van de verwijzende rechter zou het vermelde artikel 10 ook in dat geval van toepassing zijn.

B.4. In de regel komt het de verwijzende rechter toe de normen vast te stellen die toepasselijk zijn op het hem voorgelegde geschil. Wanneer evenwel aan het Hof bepalingen worden voorgelegd die klaarblijkelijk niet op het bodemgeschil kunnen worden toegepast, onderzoekt het Hof de grondwettigheid van zulke bepalingen niet.

B.5.1. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 10, derde lid, van de wet van 22 maart 2001. Uit de formulering ervan en zoals ook de verwijzende rechter aangeeft, bevat die bepaling een uitzondering op de regeling vervat in artikel 10, eerste lid, van diezelfde wet.

B.5.2. Volgens de laatstvermelde bepaling wordt een inkomen in rekening gebracht wanneer de aanvrager of de personen met wie hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt roerende of onroerende goederen om niet of onder bezwarende titel hebben afgestaan « in de loop van de tien jaren die voorafgaan aan de datum waarop de aanvraag uitwerking heeft ».

Uit de in B.2.3 aangehaalde parlementaire voorbereiding blijkt dat de wetgever ernaar streefde financiële nalatigheid, en zelfs bedrieglijke handelingen, van de aanvrager in de loop van de tien jaren die aan de aanvraag om bijstand voorafgaan, te vermijden.

B.6.1. *In casu* heeft de betwisting voor de verwijzende rechter evenwel geen betrekking op de periode die aan de aanvraag voorafgaat, doch betreft zij enkel wijzigingen in het

onroerende en het roerende vermogen van de begunstigde van een inkomensgarantie voor ouderen, die hebben plaatsgevonden na de toekenning van de uitkering, en die een ambtshalve herziening van die uitkering tot gevolg hebben gehad.

B.6.2. Wat de herziening van een reeds toegekende inkomensgarantie voor ouderen betreft, vermeldt de wet van 22 maart 2001 in haar artikel 5, § 6, 2°, enkel dat de Koning bepaalt in welke gevallen en vanaf wanneer de toegekende inkomensgarantie wordt herzien. Aan die bepaling werd, zoals van toepassing op de zaak voor de verwijzende rechter, uitwerking verleend bij artikel 14 van het koninklijk besluit van 23 mei 2001 tot instelling van een algemeen reglement betreffende de inkomensgarantie voor ouderen.

B.6.3. Aldus blijkt niet uit artikel 10 van de wet van 22 maart 2001 dat die bepaling ook van toepassing is bij de ambtshalve herziening van een reeds toegekende uitkering.

B.7. Bijgevolg is het antwoord op de prejudiciële vraag kennelijk niet nuttig voor het geschil ten gronde.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag behoeft geen antwoord.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 20 oktober 2016.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

E. De Groot